

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ISSN: 2992-8902



Digital
Object
Identifier



INTERNATIONAL
STANDARD
SERIALS
NUMBER
SYSTEM-CENTRE

74-91 XALQARO DARAJA



MAXSUS SON, 2024

IJTIMOIY, IQTISODIY, SIYOSIY, ILMIY, OMMAKOP JURNAL

2024-YIL 18-19-APREL



**"RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AGROIQTISODIYOT VA
BUXGALTERIYA HISOBINING DOLZARB MUAMMOLARI VA
ULARNING YECHIMLARI" PROFESSOR NURILLA SULAYMONOVICH
SANAYEV TAVALLUDINING 85 YILLIGIGA BAG'ISHLANGAN**

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI, 2024

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 678 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 19-aprel kuni ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., professor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Sevil Piriyeveva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.



MUNDARIJA

Benazir ustozni yod etib	10
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti jamoasi	
Qishloq xo'jaligi taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari.....	12
Yunusov Xudaynazar Beknazarovich	
Agroklasterlarda biznes jarayonlari moliyaviy natijalari hisobini takomillashtirish	14
Alikulov Abdimo'min, Koshkaldal Irina	
Assessment of the ESG rating of banks.....	19
Ruziyeva Elvira, Eshmuradov Ulugbek	
Contract Preferences of Smallholders: Evidence From a Study on Potato Production in Uzbekistan	24
Sanaev Golib, Sanaeva Rakhima, Nurullaev Ulmasjon, Nurullaeva Bakhora, Sanaev Anvar	
Taxation Systems in the Agricultural Production Sphere in the Context of Resistance to Shadow Economy	34
Koshkaldal Iryna, Dombrovska Olena, Alikulov Abdimumin	
Factors Influencing Farmers' Cooperation in Irrigation: A Study of Samarkand Province, Uzbekistan	39
Tadjiev Abdusame Abduxamidovich	
Xalqaro standartlar asosida qishloq xo'jaligida kapital qo'yilmalar hisobi hamda hisobotlarini takomillashtirish.....	43
Xasanov Baxodir Akramovich, Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Raxmatov Jonibek Ismoil o'g'li	
Tijorat banklarida ichki auditida muhimlik va auditor riski masalalari.....	50
Ibragimov Abdugapur Karimovich, Qo'ldoshev Dilshod Melixurozovich	
Agroklasterlar ichki sotish jarayonida transfert baholarni belgilashni tashkiliy-uslubiy jihatlari	57
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Auditda regression tahlilni qo'llashning xususiyatlari	64
Tajekeev Ziyatdin Kobeyisovich	
Uzumchilik fermer xo'jaliklarida ishlab chiqarish xarajatlari hisobini takomillashtirish.....	67
Ibragimov Mansur Mardonovich	
Xalqaro standartlar asosida qishloq xo'jaligida aktivlarni tasniflash, ularning hisobi va hisobotini takomillashtirish.....	71
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	
The Place of Digitalisation in the Rural Areas Development of Ukraine.....	76
Riasnianska A. M., Kniaz O. V.	
Yalpi ichki va hududiy mahsulotning ko'payishida faol tadbirkorlikning o'rni	79
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, Nazarova Maryam Sharipovna	
Inflyatsion targetlash rejimining pul-kredit siyosatini amalga oshirishdagi ahamiyati	84
Fayziyev Oybek Raximovich	
Asalarichilikning qishloq xo'jaligi iqtisodiyotidagi o'rni va uni rivojlantirish istiqbollari.....	89
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Uzumchilik majmuining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi va uning tamoyillari.....	94
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
Mintaqaviy klasterning xususiyatlari.....	98
Urdushev Hamrakul	
Considerations for Bolstering Entrepreneurship in the Evolution of the Domestic Economy	102
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna	
Chorvachilik tarmog'ida ishlab chiqarish samaradorligini oshirish imkoniyatlari.....	107
Kudratov Rizo Turdibayevich, O'roqov Feruz Ibodullayevich	
Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirishning hududiy jihatlari	112
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Nazarova Maryam Sharipovna	



Yalpi ichki mahsulot va uni hisoblashni takomillashtirish yo'llari.....	117
Xalmurzaev Mansur, Abdushukurov Xondamir	
Qishloq xo'jaligi korxonalarida tovar-moddiy qiymatliklar hisobini takomillashtirish yo'nalishlari.....	122
Raximova Umida Rabbimovna	
Mamlakatimiz agrar tarmog'ida innovatsiyalarga asoslangan tadbirkorlikni rivojlantirish.....	127
Olimova Nodira hamrakulovna	
Banklarda ichki auditni xalqaro audit standartlari asosida takomillashtirish.....	131
Rizayev Nurbek Qodirovich, Boymatova Chinora Ilxomovna	
Agroklastarlarda asosiy vositalarni modernizatsiyalash va ta'mirlash xarajatlari hisobini takomillashtirish.....	137
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Ibodullaev D., Abdushukurov Xondamir Botiraliyevich	
Davlat budjetida boshqaruv xarajatlarini moliyalashtirishni takomillashtirish yo'llari va xarajatlarining optimallashtiruv muammolari.....	142
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna	
Bandlikni ta'minlash va kambag'allikni qisqartirishni yuzaga keltiruvchi sabablar hamda ularning yechimi.....	146
Ahmatova Qunduzbonu Asliddinovna, Sunnatullayev Musurmon Sunnatullo o'g'li, Salamov Ibroxim	
Global iqtisodiy rivojlanish sharoitida yashil iqtisodiyot muammolari	151
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Musurmonov Nodirbek Ahmadovich	
Menejer boshqaruvida boshqaruv mehnati va guruhlar dinamikasi	155
Xasanova Sitara Islamovna	
G'allachilik klasterlarida buxgalteriya hisobi shakllarini takomillashtirish.....	158
Yuldashev Sherali Xaitovich	
Современность услуг агропромышленного комплекса в условиях инновационной экономики положение дел	163
Тураев Баходир Хатамович, Рузиев Хамрокул Жураевич	
Влияние внешних факторов на эффективность производства животноводства.....	170
Хамдамова Насиба Аблакуловна	
Banklarda ichki auditni rejalashtirish masalalari.....	173
Ibragimova Iroda Rashid qizi, Safarov Abdumajit Abdixamidovich	
The Importance of Digital Technologies in the Development of Agriculture.....	179
Rabbimov Elbek Abdulloyevich	
Yakka tartibdagi tadbirkorlarni soliqqa tortish o'zini o'zi band qilishni davlat tomonidan tartibga solish shakli sifatida.....	182
Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Javmanov Jamshed Abdusamatovich	
O'zbekiston pensiya tizimida pensiya hisoblash va to'lashni rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribasini uyg'unlashtirish.....	186
Xasanov Baxodir Akramovich, Nurmanov Din-Axmed Tileubayevich	
Uzumchilik mahsulotlari eksportini oshirish omillari	193
Ibragimov Mansur Mardonovich	
Korxonalarning xo'jalik faoliyati hisobining mohiyati, ahamiyati va hisob turlari.....	196
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich, Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li, Irisboyev Raxmatilla Shavkat o'g'li	
Raqamli iqtisodiyotning o'zbekistondagi holati va uning rivojlanish istiqbollari	200
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Abdullayev Sanjar Sayfiddin o'g'li, Sunnatullayev Musurmon Sunnatulla o'g'li	
Fermer xo'jaliklar faoliyatida investitsiyalarning o'rni.....	204
Nomozova Mahliyo Mamirjon qizi, Yuldashev Muhammad Utkir o'g'li, Solijonova Diyora Xaydarali qizi, Saydullayev Akbarali Akram o'g'li, Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Raqamli iqtisodiyotning o'rni va joriy etishdagi imkoniyatlari.....	209
Salamov Ibroxim, Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Ummatov Begzod Ikrom ugli, Bekpolatov Sultonxon Sherzod ugli	
Raqamli iqtisodiyot sharoitda asosiy vositalarni hisobga olishni takomillashtirish.....	214
Xatamov Kobil Xayriyevich, Sodiqov Xayrulla Sattorovich	
Improving Cost Accounting for Sales of Agricultural Products in Farms	218
Abdimumin Alikulov, Ulugbek Eshmuradov, Khondamir Abdushukurov	



Servis korxonalarini raqamli iqtisodiyotga o'tkazishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	224
Kurbanova Raxima Jamshedovna	
Raqamli iqtisodiyotning bugungi kundagi holati.....	228
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Eshimova Gulandom Botir qizi, Daniyarov Xurshid Baxtiyarovich	
Qoramolchilikda ozuqa ta'minotini yaxshilash yo'llari	233
Nurullayev Ulug'bek Uytalovich, Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Meva-sabzavotchilik klasterlarida faol tadbirkorlikning iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi o'rni	236
Ibroxim Salamov, Roziyeva Gulxayo Chorievna	
Qishloq xo'jaligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	242
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Isaxonov Shaxzodjon Nurali o'g'li	
O'zbekiston chorvachiligidagi muammolar va ularning yechimi.....	246
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Esirgapov Diyor Akramovich, Ulmasov Tohir Suvonqulovich	
Qishloq xo'jaligi iqtisodiyotini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni va ahamiyati	249
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Ulmasov Amirxon Rasul o'g'li, Botirov Bekzod Ulug'bek o'g'li	
Механизмы и инструменты финансирования малых и средних сельскохозяйственных предприятий (На примере Центральноазиатского региона).....	253
Худойбердиева Асила	
Agroklastarlarda kapital qo'yilmalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	259
Irisboyev Rahmatillo Shavkat o'g'li, Jo'rayeva Diyora Olimjonovna, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Milliy iqtisodiyotda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rolini oshirishning ustuvor yo'nalishlari	265
Saidxonov Akmalxon	
Improving Accounting and Auditing of Inventories in Agricultural Clusters	269
Raximova Umida Rabbimovna	
Maishiy xizmatlar sohasining rivojlanish tendensiyalari va kambag'allikni qisqartirishdagi o'rni.....	272
Rajabov Navruzbek Azimjonovich	
Chorvachilik tarmog'ida mahsulotlarni qayta ishlash samaradorligini oshirish imkoniytlari	277
Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	
Порядок применения и актуальность международных стандартов финансовой отчетности в деятельности коммерческих банков и предприятий	282
Нарзиева Гузал Бахтиёровна, Хомидов Асилбек Отабек угли, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Болтабаев Диёрбек Омондурди угли	
Savdo korxonalarida segmentar hisobning o'rni va ahamiyati	286
Mardonov Mamed Shavkatovich, Bobomuradova Sarvinov Ziyadullayevna	
Livestock Development Problems and Prospects in Uzbekistan	289
Khamdamova Nasiba Ablakulovna, Ulmasova Oyul Bakhtiyarovna, Xudayberdiyeva Marifat Umarovna	
Понятие и учет капитальных вложений в агрокластерах.....	292
Жураева Диёра Олимджановна	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini innovatsion modernizatsiyalashda iqtisodiy samaradorlikni hisoblash metodini takomillashtirish	297
Kurbanova Raxima Jamshedovna, Umurzoqova Sevinch Karim qizi	
Tarmoq mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning iqtisodiy samaradorligi	301
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayho Salaxiddinovna	
Maishiy xizmatlar sohasini tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirishda raqamli innovatsion texnologiyalarning roli va ahamiyati	304
Quliyev Begimqul Melikovich	
O'zbekiston iqtisodiyotining rivojlanishi va iqtisodiy o'sish uchun barqaror investitsiya muhitini ta'minlash masalalari.....	308
Raximova Umida Rabbimovna, Elmurodova Dilnoza Farxodovna	



Biznesni qo'llab-quvvatlashda iqtisodiy-ijtimoiy holatni yaxshilash imkoniyatlari	311
Salamov Ibroxim, Janibekov Faxriddin Beknazarovich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xudayberdiyeva Marifat Umarovna	
G'alla urug'chiligidagi boshlang'ich hisob va ichki nazoratni takomillashtirish	315
Yuldashev Sherali Xaitovich, Yusupov Uchqun, Zokirov Behruz	
Baliqchilik xo'jaliklarini rejalashtirishning ahamiyati va bosqichlari	318
Dosmuratova Shaxista Kengashovna	
"Yashil" iqtisodiyot: konsepsiyaning shakllanishi va asosiy kategoriyalari	321
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Toshpulatova Kamola Xurshed qizi	
Sutchilik yo'nalishidagi xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatida marketing elementlaridan foydalanish	324
Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
Biznes jarayonlarida "xarajat" va "tannarx" kategoriyalarining nazariy jihatlarini	328
Xondamir Abdushukurov, Ulug'bek Eshmuradov	
Перспективы развития бухгалтерского учета и аудита на основе международных стандартов	333
Рахимова Умида Раббимовна, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Болтабаев Диёрбек Омондурди угли, Хомидов Аслбек Отабек угли	
Asosiy vositalarni hisobga olishning xalqaro va milliy standartlarda aks ettirishning farqli jihatlarini	336
Xatamov Kobil Xayriyevich, Turabaeva Ozoda Ilxambekovna	
Qishloq hududlarida ekoturizm maskanlarining turistik salohiyati va sig'imi tahlili	340
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi, Xoshimova Sevara Bahromovna, Sayfullaev Umidulla Fazliddin o'g'li	
Chorvachilik tarmoqlarida otchilik infratuzilmasining hozirgi holati va istiqboldagi iqtisodiy samaradorligini oshirish imkoniyatlari	346
Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Tursunov Alpomish Amanovich, Yo'ldoshev Raxim Nuriddin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi klasterlari va fermer xo'jaliklari faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari	351
Nasimjon Babayev, Dilorom Yorbekova, Umidullo Fayzullayev	
Agroklasterlarda biznes jarayonlari sotish hisobini takomillashtirish	354
Abdunazarova Sevinch, Aliqulova Zebuniso, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida qishloq xo'jalik ishlab chiqarishining samaradorligi	360
Kudratov Rizo Turdibayevich, Abduxaliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
Increasing Efficiency of Catering Enterprises Through Modernization	365
Kurbanova Rakhima Jamshedovna	
Chorvachilik majmuasi infratuzilmasi va uni rivojlantirish	369
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Aslonov Xotamjon Sharibboy o'g'li	
Davlat-xususiy sherikchiligini rivojlantirishda klasterlarning ahamiyati	373
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Raxmatullayev Sherzod Mexriddinovich	
Studying the Features of Innovative Development in The Agricultural Sector of the Economy	377
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna	
Chorvachilikda klasterlashning ayrim masalalari	380
Urdushev Hamrakul, Mavliyanov Majid Tuychiyevich	
Issues of Development of "Green Economy" in the Context of the Actualization of the Problem of Ecology and Climate Change	385
Mukhayyo Dustova	
Xizmatlar sohasi rivojlanishining aholi turmush darajasiga ta'siri	390
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
Baliqchilik xo'jaliklarini rivojlantirish prognozini ishlab chiqish masalalari	393
Dosmuratova Shaxista Kengashovna	
Mahalliy soliqlar va mahalliy yig'imlarning iqtisodiy mohiyati	396
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Turizm korxonalari hisob siyosatini shakllantirish	400
Ibragimov Mansur Mardonovich	



Korxonalarda moliyaviy holatini ifodalovchi ko'rsatkichlar tahlili	404
Isturdiev Hasan Abdigapparovich, Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li, Yusupova Ergashoy	
Innovatsiya, innovatsion iqtisodiyot atamalarining mohiyati va ulardan samarali foydalanish yo'llari.....	408
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Boyjigitov Kamronmirzo Sobirjon o'g'li, Obloberdiyev Shuxrat Sharof o'g'li	
The Processing Indicators of Livestock Products on the Basis of Economic Statistical Models	411
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida tola ishlab chiqarish xarajatlari tahlili	414
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Farangiz Rustamova	
Meva-sabzavotchilikni rivojlantirishda klaster yondashuvining afzalliklari	419
Eshankulov Sirojiddin Xakimovich	
Prospects for Leaving the Population Out of Poverty	424
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Radjabov Navruzbek Azimjonovich, Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Fayzullayev Umidullo Xayrullo o'g'li	
Tijorat banklarida korrupsiyaga qarshi kurashishning kompayens nazorati usullarini takomillashtirish.....	429
Sultonov Abrorbek Umarali o'g'li, Axmedov Shuxrat Xikmatullayevich	
Segmentar va moliyaviy hisobot tuzishda xo'jalik yurituvchi subyektlar mulkini baholashning metodologik muammolari	435
G'olibjon Alikulov	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish orqali yashirin iqtisodiyotni jamiyatga ta'sirini kamaytirish	439
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Abdusalomov Farruh G'ayrat o'g'li	
Sustainable Farming Futures: the Economic Need of Climate Change Program in Uzbekistan.....	443
Akhmadjon Nurullaev, Sanayeva Raxima Amirqulovna, Visola Khasanova, Bakhora Nurullaeva, Anvar Sanaev	
Problems and Prospects of Cadastral Valuation of Land Resources in the Republic of Kazakhstan	447
Berdimurat Nazimgul, Bassybekova Zh.B.	
Значение цифровизации в сельском хозяйстве	451
Сыздықова Азиза Оралбайқызы, Сапарова Айнура Алпамысовна	
Xizmatlar sohasi samaradorligini oshirish masalalari	456
Mirzayev Qulmamat Jonuzakovich, Mardanova Mohidil Otabek qizi, Mirzayev Azzamjon Jonuzokovich	
Aholini o'z-o'zini bandlikka jalb qilish orqali ishsizlik darajasini pasaytirish.....	461
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Jo'rayev Sherali Anor o'g'li	
Innovatsiyani joriy qilishning fermer xo'jaliklari daromadlariga ta'siri	465
Eshboyev Diyorbek Yo'ldosh o'g'li, Sinayev Sherali Islom o'g'li, Ismoyilov Azamat Isroyilovich	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq daromadni tan olish masalalari.....	471
Kozimjonov Abrorbek	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning yutuqlari va muammolari.....	475
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
Soliq ma'murchiligida raqamli iqtisodiyotning ahamiyati va uning ilmiy-nazariy asoslari tahlili	479
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Holmirzayev Sardor Ravshan o'g'li, Tursinaliyev Abdulaziz Shokirjon o'g'li	
O'zbekistonda davlat xizmatlari ko'rsatish milliy tizimini rivojlanishi: xronologik tahlil.....	484
Hasanov Habibullo	
Chorvachilikning mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati va uning rivojlanishi.....	488
Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Tirkashev Farxod Mahmudovich, Sayfullayev Akbar Xoljigit o'g'li, Erkinov Samandar Maxmudovich	
O'zbekiston chorvachiligiga oid FAO ma'lumotlari haqida	493
Pardayeva Kamola	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq xaridorlar bilan tuziladigan shartnomalar asosida tushumni hisobga olishning ahamiyati	498
Norbekov Davron	
Paxtachilik klasterlarida ishlab chiqarishga ta'sir etuvchi omillarning tahlili	502
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Abduraxmonov Orifbek Odiljon o'g'li	



Raqamli iqtisodiyotning zamonamizdagi bugungi o'rne	506
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Zarmaxmatov Nomojjon Baxodir o'g'li	
Improving Cost Audit in Innovation Activities	510
Mustafoev is the son of Akbar Mustafa	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotni mxs asosida transformatsiya qilish zaruriyati	514
Xolmurodov Otabek	
Klasterlarni tashkil etishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari va ularning mamlakat iqtisodiyotida tutgan o'rne	521
Javmanov Jamshed Abdusamatovich, Homidov Aslbek Otabek o'g'li, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li, Boltayev Diyorbek Omondurdi o'g'li	
Soliq imtiyozlarini nazariy asoslash va huquqiy tartibga solish	526
Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
Sug'urta shartnomalari va sug'urta majburiyatlari hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	531
Ochilov Ilyos Keldiyorovich	
Обеспечение привлекательности инвестиции коммерческих банков	537
Назаров Килич Холмурадович, Нафасов Шохрухбек Хошимович	
O'zbekistonda tashqi savdoning rivojlanishi va muammolari	539
Xudayberdiyev U.	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida mehnatga haq to'lashning nazariy jihatdan tashkiliy-iqtisodiy asoslari	542
Rajabov Navruzбек Azimjonovich, Toshmurodova Dilbar Muzaffar qizi	
Human Capital in Education	546
Ibragimov Mansur Mardonovich, Ergashev Olloyor	
Qishloq joylarida xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish hamda o'zini o'zi band qilish orqali ishsizlikni kamaytirishning nazariy asoslari	551
Jo'rayev Sherali Anor o'g'li, Abdikarimov Nazirbek Odil o'g'li, Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
Uchqora uzumi-mayizini yetishtirishning iqtisodiy samaradorligini oshirish imkoniyatlari	555
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, Janibekov Faxriddin Beknazarovich	
Moliyaviy natijalarning tavsifini takomillashtirish	561
Yusupova Farizabonu Zarifovna	
Kambag'allik va uni qisqartirish yo'llari	564
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Do'stiyorov Mirabbos Erkin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi turmush darajasini oshirishda xizmat ko'rsatish sohasining ahamiyati	568
Xolmurodov Otabek	
O'zbekistonda aholi turmush darajasi va daromadlarining o'ziga xos xususiyatlari	570
Rajabov Navruzбек Azimjonovich, Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
SWOT-анализ конкурентоспособности национального туризма в Узбекистане в условиях преодоления последствий пандемии	574
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Abduzoirov Sarvarbek	
Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va aholi turmush darajasini yanada yaxshilashda iqtisodiy samaradorlikni oshirishning ahamiyati	577
Salamov Ibroxim, Kudratov Rizo Turdibayevich, hamdamova Nasiba Ablakulovna	
Jahon iqtisodiyoti va xalqaro savdo munosabatlari	582
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Xo'jaqulov Inomjon Rustam o'g'li	
Xizmat ko'rsatish sohasini raqamli iqtisodiyot sharoitiga mos rivojlantirishning ayrim masalalari	586
Mirzayev Qulmamat Jonuzakovich, Sherzodova Diyora Sherzod qizi	
Turistik destinatsiyalarni rivojlantirish orqali turistik zonalarini takomillashtirish	589
Raxmonov Siyovush Turob ug'li, Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
Ivermektin, kloxantel, iversantapulus dori vositalarining marketing tahlili	592
Raxmadullayev Humoyun Rashid o'g'li, Farmonov Nizom, Salamov Ibroxim	
Цифровая оптимизация для экологической безопасности в агропромышленном комплексе	597
Юнусов Худайназар Бекназарович, Сафарова Лола Улмасовна	



Смысловой – системный анализ процессов обработки плодов и овощей энергии начального импульса.....	602
Курбанов Жамшед Маджидович, Курбонова Мадина Жамшедовна	
Формирования алгоритма расчета эффективности транспортно-логистической системы поставок грузов.....	605
Кубаев Улугбек	
Роль и потенциал севооборота в создании устойчивых и экологически чистых систем в сельском хозяйстве на основе цифровизации	611
Юнусов Худайназар Бекназарович, Сафарова Лола Улмасовна	
Qoramollar uchun ozuqa ratsionini tuzishda innovatsion yondashuv	617
Mavlyanov Majid Tuychiyevich	
Landshaft bog'dorchilikni rivojlantirishda autocad dasturining o'rni.....	624
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich	
Aniq qishloq xo'jaligida o'zgaruvchan me'yorlarni qo'llash	628
Akbarov Husan O'zbekxonovich, Bekzod Qudratov	
Raqamli iqtisodiyotda neyron tarmoqlaridan foydalanishning ahamiyati	634
Otoboyeva Aziza Shakirovna	
Iqtisodiy masalalarni tahlil qilish, me'yorlash, rejalashtirish, baholash hamda bashorat qilishda korrelyatsiya va regressiya usuli	637
Aktamova Vasila Uktamovna, Axtamova Umida O'ktam qizi	
Iqtisodiy ekonometrik modelni tuzish hamda avtokorrelyatsiya mavjudligini aniqlash	641
Raximov Abdulaxad Nematovich	
O'zbekistonda qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda agrovoltaiika texnologiyasini qo'llash istiqbollari	646
Berdiyev G'ayrat Ibragimovich, Eshpulatov Dostonbek Baxodir o'g'li, Malikova Sevinch Telman qizi	
Развитие системы цифровизации в сельском хозяйстве и в народной медицине	650
Рахмонов Фариз Зафаржонович, Мухиддинова Сабрина Мунисовна, Усманова Лайло Рахматуллаевна, Рахмонова Хабиба Нуруллаевна	
Raqamli iqtisodiyot fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik metodlar va virtual onlayn kurslardan foydalanish.....	653
Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich	
Qishloq xo'jaligini boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari	656
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich	
Ekin maydonlari tuproqlarini tahlil qilish va boshqarishda sun'iy intellekt tizimlaridan foydalanishning o'rni..	660
Otoboyeva Aziza Shakirovna, Artikov Farxod Sayfiddinovich, Usanov Yoqub Dilmurod o'g'li	
О некоторых нестандартных способах решения иррациональных уравнений	664
Актамова Васида Уктамовна	
Корхоналарни тугатишнинг норматив ва ташкилий-услугий таъминотини такомиллаштириш	666
Дусмуратов Раджапбай Давлатбаевич	
Юридик шахсларни тугатишнинг норматив-ҳуқуқий таъминоти.....	670
Давлетов Икрам Рахимберганович	
Саноат корхоналарида мулкый муносабатларни тартибга солишнинг илмий назарий асослари.....	674
Бобобеков Эргаш Абдумаликович	



MAMLAKATIMIZ AGRAR TARMOG'IDA INNOVATSIYALARGA ASOSLANGAN TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH

Olimova Nodira hamrakulovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor Farg'ona davlat universiteti

Annotatsiya: Maqolada qishloq xo'jaligining rivojlanishi mamlakatning iqtisodiy xavfsizligiga bevosita ta'sir etishi asnosida aholini ish bilan ta'minlashning samarali ijtimoiy-iqtisodiy va tashkiliy-huquqiy mexanizmlarini tatbiq etish muhim ahamiyatga ega ekanligi xususida fikr yuritiladi. Bundan kelib chiqib ishda mazkur sohada innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish yuzasidan xulosa va takliflar beriladi.

Kalit so'zlar: iqtisodiyot, agrar soha, barqarorlik, rivojlanish, innovatsiya, iqtisodiy o'sish, iqtisodiyot, bozor, raqobat, tadbirkorlik, diversifikatsiya, bandlik.

Abstract: The article emphasizes the importance of introducing effective socio-economic and organizational-legal mechanisms of employment based on the direct impact of agricultural development on the economic security of the country. Based on this, the paper provides conclusions and suggestions for the development of innovative entrepreneurship in this area.

Key words: economics, agricultural sector, sustainability, development, innovation, economic growth, economy, market, competition, entrepreneurship, diversification, employment.

Аннотация: В статье подчеркивается важность внедрения эффективных социально-экономических и организационно-правовых механизмов занятости населения на основе непосредственного воздействия развития сельского хозяйства на экономическую безопасность страны. Исходя из этого, в работе даются выводы и предложения по развитию инновационного предпринимательства в данной сфере.

Ключевые слова: экономика, аграрный сектор, устойчивость, развитие, инновации, экономический рост, экономика, рынок, конкуренция, предпринимательство, диверсификация, занятость.

KIRISH

Mamlakatimiz iqtisodiyoti va uning asosiy sektorlaridan biri bo'lmish agrar sohani barqaror rivojlantirishning asosiy ustuvor yo'nalishlaridan biri innovatsion rivojlanish asosida iqtisodiy o'sishni yangi bosqichga olib chiqish hisoblanadi.

Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida ichki va tashqi bozorlardagi murakkab raqobat muhiti sharoitlarida samarali faoliyat olib boruvchi xo'jalik birlashmalarini tashkil etish hamda iqtisodiy rivojlanishning asosan istiqbolli yo'nalishlariga mablag'larni yo'naltirish borasida davlatning ko'magi beqiyosdir. Ko'plab innovatsion o'zgarishlarni amalga oshirish uchun yirik hajmdagi investitsiyalar talab etilishi munosabati bilan, agrar sohadagi innovatsiyalarning asosiy qismi dehqon yoki fermer xo'jaliklarida emas balki, agrar tarmoqning yirik korxonalarida amalga oshiriladi.

O'zbekiston agrar tarmog'ida amalga oshirilayotgan tub iqtisodiy, ijtimoiy, huquqiy va tashkiliy islohotlar tarmoqning barcha jabhalarini qamrab olgani kabi, innovatsiya jarayonlarini tartibga solishga ham o'z ta'sirini ko'rsatmoqda. Bozor munosabatlari va tarmoqda amalga oshirilayotgan islohotlar sharoitida fan va texnika yutuqlaridan samarali foydalanish masalalari yanada dolzarblik kasb etmoqda. Hozirda, rivojlangan va rivojlanib borayotgan mamlakatlarda kuzatilgani kabi, O'zbekistonda ham bozor sharoitidagi kuchli raqobatga chidamli bo'lib, o'z faoliyatini rivojlantirib borayotgan korxonalar muvafaqiyatining asosiy omili aynan innovatsion faoliyat, uning natijasi esa samaradorlikning bosh omili bo'lmoqda^[3]. Shuning uchun, bozor munosabatlari ishtirokchilari, birinchi navbatda tovar mahsuloti ishlab chiqaruvchilari, o'zlarining joriy va istiqboldagi raqobatbardoshliklarini ta'minlashlari uchun aniq maqsadli innovatsiya siyosatini shakllantirishlari va amalga oshirishlari zarurdir.



MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Agrar tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha rus olimlaridan A.Granberg, V.Gutman, I.Rodionova, A.Busigin, V.Vlasova, A.Samozkin, S.Borisov, V.Radaev va boshqalar tadqiqotlar olib borganlar.

O'zbekistonda agrar tadbirkorlikni rivojlantirish mahalliy iqtisodchi olimlarimiz M.Abdusalyamov, T.Axmedov, A.Sodiqov, A.Soliev, O.Abdullayev, A.Qayumov, F.Egamberdiev, Sh.Shodmonov, T.Jo'raev, Q.Muftaydinov, D.Alimatova, A.Qulmatov, N.Muradovalarning ilmiy ishlarida tadqiq etilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mamlakatimiz qishloq xo'jaligining samaradorligini yanada oshirish va barqarorligini ta'minlash qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarishning yuqori texnologiyalarini o'zlashtirish, zamonaviy qishloq xo'jaligi texnikalaridan foydalanish, qayta ishlash tarmoqlarining rivojlanishi, yer va boshqa turdagi resurslardan foydalanishni yaxshilash, sanoat va qishloq xo'jaligi mahsulotlari o'rtasidagi baho nomutanosibligini tugatish, davlat tomonidan qishloqlarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirilishi, ishlab chiqarish va ijtimoiy infratuzilmalarini rivojlantirish, ichki xo'jalik munosabatlarini takomillashtirish, servis xizmati ko'rsatishni yaxshilash, ushbu tarmoqni boshqarishda zamonaviy ilmiy asoslangan uslublardan foydalanish kabilarga bevosita bog'liqdir. Xo'jalik yuritishning bunday istiqbolli tizimi amaldagisi bilan taqqoslanganda uni tashkil etish va faoliyat yuritilishining innovatsion yondashuvga asoslanganligi – o'ziga xos xususiyati bilan ajralib turadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ta'kidlash lozimki, mahsulot ishlab chiqaruvchilarning o'z mablag'laridan foydalanilayotgan holatlarda, asosiy turdagi texnologiyalarga ega bo'lgan, lekin investitsion mablag'larga va yalpi ishlab chiqarish tajribalariga ega bo'lmagan boshqa korxonalar bilan hamkorlik qilishlari maqsadga muvofiqdir. Agrar tarmoq doirasida innovatsion faoliyatning ushbu elementi muhim ahamiyat kasb etadi. Hamkorlikning bunday ko'rinishini quyidagi yo'nalishlarda amalga oshirish mumkin:

- ilmiy-tadqiqot ishlariga investitsiyalar kiritish;
- boshqaruvchilik yordamini ko'rsatish;
- o'xshash va nomukammal texnologiyalar vujudga kelganda mustaqil korxonalarni aniqlash;
- yirik va kichik korxonalarning ustuvorliklari va imkoniyatlarini birlashtirish;
- istiqbolli va yuqori riskka ega bo'lgan noan'anaviy texnologiyalarni ishlab chiquvchi mustaqil tarkibiy tuzilmani tashkil etish.

Ushbu texnologiyalarni texnik-iqtisodiy tahlil qilish va aprotatsiyadan o'tkazish innovatsiyalarni tashkil etish uchun asosnomalarni ishlab chiqish imkonini beradi, bu esa, o'z navbatida, agrar tarmoqni rivojlantirishning zamonaviy innovatsion siyosati strategiyasini amalga oshirish uchun tizimli yondashuvni ta'minlaydi. Bizningcha, ushbu masalani hal etish uchun agroindustrial parklarni tashkil etish maqsadga muvofiq bo'ladi. Agrar tarmoqda innovatsion jarayonlarni rivojlantirishning yangi tashkiliy-boshqaruv mexanizmi sifatida, tarkibida ishlab chiqarish yo'nalishidagi tarkibiy bo'linma bilan bir qatorda keng ko'lamli innovatsion bo'g'inga ega bo'lgan agrar yo'nalishdagi, yirik, integratsiyalashgan korxona – agrotexnopark bo'lib hisoblanadi. Agrotexnoparkning tashkiliy modelida standart agroholdinglar faoliyatiga mos bo'lmagan, lekin mamlakat uchun juda zarur bo'lgan innovatsion, ta'lim, ekologik, ijtimoiy, axborot-reklama kabi bir qator funksiyalarni bajarilishi nazarda tutilgan ^[4]. Shu nuqtayi-nazardan, agrotexnoparklarni tashkil etishda davlat organlarining ishtiroki zaruriy hisoblanadi, bu xo'jalik yuritishning ushbu modelida agrotexnopark joylashgan hududning intellektual va agrar salohiyatlarini faollashtirish hisobiga, birinchi navbatda ushbu hududning o'zini o'zi rivojlantirishi uchun foyda olishni nazarda tutganligi bilan izohlanadi.

Xo'jalik yuritishning bozor munosabatlari sharoitida agrotexnoparklarni doimiy ravishda budjetdan moliyalashtirish kutilgan iqtisodiy samarani keltirmaydi, shuning uchun uning tarkibida asosiy bo'g'in o'zining asosiy faoliyatidan daromad keltiruvchi qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilari (fermer va dehqon xo'jaliklari) va qayta ishlash korxonalari hisoblanadi ^[2].

Ularning o'rtasidagi asosiy farq agrotexnoparkning tashkiliy tarkibida agrar tarmoqda ilmiy tadqiqotlar va tajriba konstruktorlik ishlarining amalga oshirilishiga, innovatsiyalarni amaliyotga joriy etilishiga, malakali kadrlar tayyorlashga javob beruvchi ilmiy bo'g'inning mavjudligi hisoblanadi. Keyingi asosiy farqi esa, agrotexnoparklar nafaqat foyda olish uchun balki ijtimoiy muammolarni hal etishga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi. Shuningdek, erkin pul mablag'larining mavjudligi ham moliyaviy imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi.



Agrotexnopark ishlab chiqarish – xo'jalik – innovatsiya faoliyatini yuritishning yangi modeli sifatida, kelgusida mamlakatimiz agrar sohasida innovatsiyalarni amaliyotga joriy etish va ularning to'liq faoliyat yuritishini ta'minlovchi asosiy xo'jalik yuritish shakllaridan biri bo'lishi mumkin. Agrar tarmoqning rivojlanishi tendentsiyalari va tarmoqdagi innovatsion faoliyatning asosiy yo'nalishlarini o'rganish va tahlil qilish natijalari, innovatsiya jarayonlarini tartibga solish tamoyillari va ilmiy yondashuvlari agrar tarmoqda innovatsiya jarayonlarini rivojlantirish mexanizmlari modelini ishlab chiqish va qishloq xo'jaligi korxonalarida innovatsiya jarayonlarini tartibga solish va boshqarish tizimini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlarini belgilash imkonini berdi.

1-jadval: O'zbekiston Respublikasida 2021-2023-yillarda qayta foydalanishga kiritilgan va o'zlashtirilgan yer maydonlari ko'rsatkichlari ^[1], gektar

№	Hududlar	2021-2023-yillarda foydalanishga kiritilgan yer maydoni	Shundan:	
			foydanishdan chiqqan sug'oriladigan yerlarni qayta foydalanishga kiritildi	cho'l-adir hududlaridagi lalmi va yaylov yerlarni o'zlashtirildi
1.	Qoraqalpog'iston Respublikasi	17 000	17 000	
2.	Andijon	11 002	685	10 317
3.	Buxoro	40 000	10 000	30 000
4.	Jizzax	28 000	11 555	16 445
5.	Qashqadaryo	45 000	11 000	34 000
6.	Navoiy	20 000	4 018	15 982
7.	Namangan	33 000	4 076	28 924
8.	Samarqand	30 000	3 950	26 050
9.	Surxondaryo	15 000	15 000	
10.	Sirdaryo	23 000	17 709	5 291
11.	Toshkent	15 000	9 460	5 540
12.	Farg'ona	23 000	15 558	7 442
13.	Xorazm	20 000	20 000	
JAMI:		320 002	140 010	179 992

Shuning bilan birga, agrar tarmoqni barqaror rivojlantirish va tarmoqda innovatsion loyihalarni amalga oshirish uchun investitsiya siyosatini faollashtirish lozimdir. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini har tomonlama intensivlashtirish va samaradorligini oshirish uchun mamlakatimiz qishloq xo'jaligining investitsion salohiyati imkoniyatlaridan foydalangan holda boshqarish va tartibga solish tizimini takomillashtirish zarurdir. Investitsion imkoniyatlarni aniqlash borasida birinchi navbatdagi vazifa tartibga solish va boshqarishning yuqori samarali vositalarini qo'llagan holda mamlakat va aniq bir mintaqalar agrar tarmog'ining iqtisodiy, tabiiy, resurs, ijtimoiy, innovatsion salohiyatlaridan yanada samarali foydalanish asosida qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishiga investitsiyalarni jalb qilish imkoniyatlarini o'z vaqtida va tizimli ravishda aniqlash va ulardan iqtisodiy jihatdan asoslangan holda foydalanishdan iborat bo'lmog'i lozim.

Yuqori texnologiyalar va ilmiy tadqiqotlarga asoslangan ishlab chiqarish orqali innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish asosida mamlakatimiz iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi va rivojlangan davlatlar qatoriga qo'shilishi uchun 2025-yilgacha O'zbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish Strategiyasini ishlab chiqish obyektiv zaruriyatdir. Bunda, davlat, iqtisodiyotning barcha tarmoq va sektorlari korxonalarini innovatsiya jarayonlarida ishtirok etishlari uchun qulay investitsion muhit yaratishi va bunda ishtirok etishi kerak.

Agrar tarmoqni 2025-yilgacha bo'lgan davrda innovatsion rivojlantirish Strategiyasi esa O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyoti umumiy innovatsiya tizimining tarkibiy bo'g'ini sifatida amalga oshirilishi maqsadga muvofiqdir. Agrar tarmoqni 2025-yilgacha bo'lgan davrda innovatsion rivojlantirish Strategiyasini amalga oshirishi esa mamlakatimiz qishloq xo'jaligi mahsulotlarining dunyo bozorlarida ustuvor talabga ega bo'lishini ta'minlashi lozimdir.



XULOSA VA TAKLIFLAR

Shunday qilib, ushbu bosqichda ham respublika ham mintaqalardagi davlat boshqaruvi organlari qulay investitsion muhitni shakllantirib, agrar tarmoqni uzoq muddatli istiqbolda innovatsion rivojlantirish Strategiyasini ishlab chiqish va amalga oshirishni muvofiqlashtirishni amalga oshirgan holda investitsion jarayonlarning rivojlanishiga yanada faolroq ta'sir etishi muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, agrar tarmoqning boshqaruv organlari tomonidan innovatsion texnologiyalarni amaliyotga joriy etishni faollashtirish, oliy o'quv yurtlari va ilmiy tadqiqot muassasalarida yangi innovatsion ishlanmalarni izlab topishni yo'lga qo'yish, innovatsion rivojlanish hisobiga qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining samaradorligini oshirish kabi asosiy strategik vazifalar amalga oshirilishi lozimdir ^[6]. Shu munosabat bilan davlat innovatsion siyosatining asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat bo'lishi maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz:

1. Innovatsion faoliyatning me'yoriy-huquqiy bazasini, uni rag'batlantirish mexanizmlarini, institutsional o'zgarishlar tizimini, innovatsion sohadagi intellektual mulk himoyasi va uni ishlab chiqarishga joriy etish tizimini ishlab chiqish va takomillashtirish.
2. Innovatsion faoliyatni kompleks qo'llab-quvvatlash tizimini tashkil etish, ishlab chiqarishni rivojlantirish, ilm-fan sig'imi yuqori bo'lgan mashulotlarning raqobatbardoshligini oshirish va eksportini ko'paytirish.
3. Innovatsion jarayonlar infratuzilmalarini rivojlantirish, bunda axborot ta'minoti, ekspertiza, moliya-iqtisod, ishlab chiqarish-texnologik qo'llab-quvvatlash, sertifikatlash va ilmiy ishlanmalarni targ'ib qilish, kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash tizimlariga alohida e'tibor qaratish kerak.
4. Kichik yuqori texnologiyalar bilan ishlaydigan muassasalarni shakllantirish va samarali faoliyat yuritishini uchun qulay shart-sharoitlar yaratish va ular faoliyatining dastlabki bosqichida davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlarini amalga oshirish yo'li bilan kichik innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish.
5. Innovatsion loyihalar va dasturlarning tanlov tizimini takomillashtirish. Davlatning ko'magi va xususiy investorlar ishtirokida nisbatan kichik va qisqa muddatda o'zini qo'laydigan innovatsion loyihalarning amalga oshirilishi, yuqori istiqbolli ishlab chiqarish sub'yektlarini qo'llab-quvvatlash va ularga xususiy investitsiyalar oqimini ko'paytirish imkonini beardi.
6. Tezkor moslashuvchan va bir necha maqsadlarda foydalanish mumkin bo'lgan texnologiyalarni joriy etish. Bunday texnologiyalarni qo'llash, bozor kon'yunkturasidagi o'zgarishlarga qarab talab yuqori bo'lgan mahsulot turlarini ishlab chiqarish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 26-fevraldagi PQ-5009-son "O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020–2030-yillarga mo'ljallangan strategiyasida belgilangan vazifalarni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" qaroriga 2-Illova.
2. Обидов Р. Кластер тизимда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш, қайта ишлаш ҳамда сотиш харажатлари ҳисобининг хусусиятлари. // "Халқаро молия ва ҳисоб" илмий электрон журнали. –№3, июнь, 2018 йил.
3. Олимова Н. Инновационные методы исчисления показателей эффективности и использование инновационных технологий в обеспечении конкурентоспособности продукции предприятия. Материалы VIII Международной научно-практической конференции на тему "Тенденции развития мировой торговли в XXI веке", г.Пермь, Россия, 2019г., с.69-73.
4. Олимова Н.Х., Каримов Ш.Х. Совершенствование организационно-экономических механизмов внедрения инновационных новшеств на предприятиях реального сектора. Материалы международной научно-практической конференции на тему "Финансово-правовые и инновационные аспекты инвестирования региональной экономики", г. Фергана, Узбекистан, 2020 г., с.423-427.
5. Ergashev, A.X., Olimova, N.X. Innovatsiyalarni yaratish va ularni sanoat korxonalari faoliyatiga joriy etishning asosiy masalalari. "Mintaqaviy iqtisodiyotni investitsiyalashning moliyaviy-huquqiy va innovatsion jihatlarini" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferentsiya materiallari, Farg'ona sh., O'zbekiston, 2020-y., 487-490 b.



Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Alfraganus universiteti dotsenti, i.f.f.d. (PhD) Fayziyev Oybek Raximovichning umumiy tahriri ostida nashrga tayyorlandi.

O'zbek tili muharriri: Ulug'bek Eshmuradov

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Rus tili muharriri: Abdimo'min Alikulov, i.f.d., professor

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Bobur Ochilov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Topshirildi: 10.04.2024-yil. Nashrga ruxsat etildi: 19.04.2024-yil.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro‘yxatdan
o‘tkazilgan.